

UPUĆIVANJE ZAPOSLENOG U SKLADU S DIREKTIVOM EU BR. 883/2004 O KOORDINACIJI SISTEMA SOCIJALNE SIGURNOSTI

Ukoliko ste upućeni sa teritorije zemlje članice EU u kojoj imate prebivalište na teritoriju druge države članice, odnosi se na Vas direktiva EU br. 883/2004.

Primjer: Državljanin Bosne i Hercegovine ima redovno regulisan boravak u Mađarskoj i tamo je zaposlen. Nakon toga ga njegov poslodavac uputi na teritoriju Slovačke Republike. U ovom slučaju će mu nadležni mađarski nosilac, kod kojeg je osiguran, izdati prijenosni dokument A1, koji potvrđuje pripadnost mađarskim pravnim propisima.

U svrhu ovog upućivanja morate posjedovati dokument A1, koji izdaje nosilac/institucija zemlje članice EU, iz koje ste upućeni. Ovaj obrazac potvrđuje da je zaposleni socijalo osiguran u državi iz koje je upućen i istim se zaposleno lice legitimira.

ZAPOŠLJAVANJE DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE PUTEM AGENCIJA ZA POSREDOVANJE PRI ZAPOŠLJAVANJU ILI AGENCIJA PRIVREMENOG ZAPOSLENJA

Ukoliko Vas u Slovačku Republiku zapošljava agencija za posredovanje pri zapošljavanju ili agencija privremenog zapošljavanja, morate raditi minimalno u takvim uvjetima, u kojima rade redovno (zaposlena lica u firmi) zaposleni kod određenog poslodavca. To se odnosi npr. na radno vrijeme, odmor, godišnji odmor ili uslove zarade.

Obaveze poslodavca za smještaj, prijevoz i ishranu zaposlenih upućenih radnika privremeno iz Bosne i Hercegovine na teritoriju Slovačke Republike uređuju pravni propisi Bosne i Hercegovine.

Od 1. maja 2018. godine u Slovačkoj Republici stupa na snagu pravo zaposlenog lica iz Bosne i Hercegovine imati posredstvom kod kojega će u Slovačkoj Republici izvršavati rad na osnovu upućivanja poslodavca iz Bosne i Hercegovine ili od poslodavca iz Bosne i Hercegovine ili od poslodavca u drugoj državi članici EU, obezbijeđen smještaj.

NA ŠTA POLAŽEM PRAVO AKO RADIM U SLOVAČKOJ REPUBLICI?

UGOVOR O RADU PREMA PRAVILNIKU O RADU

Ukoliko zaključujete ugovor o radu sa trajnim mjestom izvršavanja rada na teritoriji Slovačke Republike, preporučujemo Vam dogovoriti sa poslodavcem da Vaš ugovor o radu podliježe slovačkim pravnim propisima. Ukoliko se o tome ne dogovorite sa poslodavcem u ugovoru o radu, u svakom slučaju će se na Vas

odnositi većina odredbi **Pravilnika o radu** Slovačke Republike, između kojih prije svega član 85, član 91, član 93, član 100 do člana 117, član 118 do člana 135 i član 152.

- **Radno vrijeme**, koje pretpostavlja najviše 40 sati sedmično (u prosjeku).

- **Pauza na radu** – ukoliko je radno vrijeme duže od šest sati, obavezna je pauza u trajanju 30 minuta.

- **Neprekidan dnevni odmor** predstavlja minimalno 12 uzastopnih sati u toku 24 sata između kraja jednog i početka drugog dnevnog radnog vremena.

- **Neprekidan odmor u sedmici** je npr. jedanput sedmično tijekom dva uzastopna dana neprekidnog odmora, koji pripadaju suboti i nedjelji ili nedjelji i ponedjeljku.

- **Osnovica za obračun godišnjeg odmora** predstavlja najmanje četiri sedmice.

- **Minimalna zarada** u 2018. godini je 2,759 €/sat, tj. 480,-€ mjesečno.

- **Poslodavac je obavezan obezbijediti ishranu i doprinosti za ishranu** (u iznosu najmanje 55% od cijene jela, najviše pak za svaki obrok do 55% iznosa) dnevnicne.

SOCIJALNA SIGURNOST UKLJUČUJUĆI ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Obavezni doprinosi:

1. Socijalno osiguranje, iz kojeg se obezbijeduje:

a) Pravo na novčanu nadoknadu za vrijeme bolovanja i osiguranje za slučaj nezaposlenosti ili smanjivanja prihoda od zarade i za obezbijeđenje prihoda zbog privremene nesposobnosti za rad, trudnoće i materinstva,

b) **Penzijsko osiguranje**, i to

1. Starosno penzijsko osiguranje i osiguranje za obezbijeđenje primanja u starosti i u slučaju smrti,

2. Invalidsko osiguranje kao i osiguranje za slučaj umanjivanja radne sposobnosti za obavljanje rada kao posljedica dugotrajnog nepovoljnog zdravstvenog stanja osiguranikaj u slučaju smrti,

c) **Osiguranje od povreda** na radu kao osiguranje u slučaju narušnog zdravlja ili smrti kao posljedice povrede na radu, službene povrede (dalje samo „povreda na radu“) i bolesti dobivene na poslu (plaća samo poslodavac),

d) **Osiguranje za vrijeme nezaposlenosti** kao osiguranje u slučaju gubitka prihoda zaposlenog zbog nezaposlenosti i za obezbijeđenje prihoda u slučaju nezaposlenosti. Davanje se isplaćuje najduže 6 mjeseci. U obračunu visine davanja za vrijeme nezaposlenosti se primjenjuju slovački pravni propisi.

Detaljnije informacije navedene su na web stranici Zavoda za socijalno osiguranje (http://socpoist.sk/vdok_republikou-a-srbskou-republikou-/1550s55857c)

2. Zdravstveno osiguranje od kojeg se nadoknađuje zdravstvena njega, ambulantna njega, institucionalna skrb i medicinska skrb.

NA ŠTA TREBA PRIPAZITI?

Ako radite u Slovačkoj Republici, bitno je da imate važeći ugovor o radu i da poslodavac uplaćuje za Vas socijalno i zdravstveno osiguranje.

Ukoliko obavljate posao bez ugovora o radu i poslodavac za Vas ne plaća obavezno osiguranje, radite u Slovačkoj Republici ilegalno, odnosno nezakonito.

Za ovakav rad može biti kažnjen ne samo Vaš poslodavac, nego i Vi. Slovački inspektorati rada Vas mogu za ovaj prekršaj kazniti kaznom u iznosu do 331 euro.

KOME SE OBRATITI AKO MI JE POTREBNA POMOĆ?

U slučaju da smatrate da Vaš poslodavac ne ispunjava obaveze iz zaključenog ugovora o radu ili propisa o radu, možete podnijeti zahtjev slovačkoj inspekciji rada. (Nacionalni inspektorat rada; www.safework.gov.sk)

Možete se obratiti sindikatima u poduzeću gdje radite ili nadležnom općinskom sudu.

Korisni linkovi:

Ministarstvo za rad, socijalna pitanja i porodicu Slovačke Republike – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Zavod za socijalno osiguranje – Sociálna poisťovňa	www.employment.gov.sk
Nacionalna služba za zapošljavanje, socijalna pitanja i porodicu – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Zavodi za zdravstveno osiguranje – Všeobecná zdravotná poisťovňa	www.socpoist.sk
Dôvera	www.upsvar.sk
Union	www.vszp.sk www.dovera.sk www.union.sk
Nacionalni inspektorat rada – Národný inšpektorát práce Ambasada Slovačke Republike Republike u Sarajevu – Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Sarajeve	www.safework.gov.sk
Ambasada Bosne i Hercegovine u Pragu – Veľvyslanectvo Bosny a Hercegoviny v Prahe	www.mzv.sk/sarajevo www.mvp.gov.ba

Ministarstvo za rad, socijalna pitanja i porodicu Slovačke Republike, stanje u januaru 2018. godine

MINISTERSTVO

PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZAMESTNÁVANIE ŠTÁTNYCH OBČANOV BOSNY A HERCEGOVINY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE O SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Slovenská republika je vnútrozemský štát v strednej Európe s rozlohou 49 036 km². Hlavným a najľudnatejším mestom je Bratislava.

Slovenská republika je parlamentnou demokraciou, štátnym jazykom je slovenčina.

Od 1. mája 2004 je Slovenská republika členom Európskej únie, od 21. decembra 2007 je členom Schengenského priestoru. **Od 1. januára 2009 je 16. členom Európskej menovej únie – eurozóny**, čím sa oficiálnou menou stalo euro (1€ = 100 centov), ktoré vystriedalo slovenskú korunu.

ZA AKÝCH PODMIENOK MÔŽEM PRACOVAŤ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE?

ZAMESTNÁVANIE SLOVÁKOV ŽIJÚCICH V ZAHRANIČÍ

Ak ste štátnym občanom Slovenskej republiky alebo váš predok v priamom rade (rodič, starý rodič alebo prastarý rodič) má/mal

slovenskú národnosť (§ 2 písm. a) ods. 1 a 2 zákona č. 474/2005 Z. z.), môžete požiadať o preukaz Slováka žijúceho v zahraničí. Vydá vám ho Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Ako držiteľ preukazu Slováka žijúceho v zahraničí nepotrebujete v Slovenskej republike povolenie na zamestnanie.

Podrobnosti o získaní statusu zahraničného Slováka sú uvedené na webovom sídle Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (<http://www.uszz.sk/sk/stranka/3224/podmienky-pre-vyदानie-osvedceni-ziadatelovi>).

ZAMESTNÁVANIE OBČANOV BOSNY A HERCEGOVINY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Dôležitá upozornenie: Tam, kde sa uvádza „štátny občan tretieho štátu“, sa rozumie štátny občan štátu, ktorým nie sú štáty EÚ/EHP ani Švajčiarska konfederácia. Štátny občan tretieho štátu je teda aj občan Bosny a Hercegoviny.

1.) Ak sa chystáte pracovať v Slovenskej republike a máte prísľúbenú pracovnú zmluvu, musíte požiadať o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania.

O prechodný pobyt na účel zamestnania môžete požiadať na zastupiteľskom úrade Slovenskej republiky v Bosne a Hercegovine, prípadne na príslušnom policajnom útvare v Slovenskej republike. K žiadosti doložíte okrem iného:

- pracovnú zmluvu alebo prísľub na zamestnanie (akceptuje sa len predpísaný formát prísľubu na zamestnanie),
- doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní. Ak je na nahlásené pracovné miesto kladená požiadavka na odbornú spôsobilosť, je potrebné preukázať aj príslušnú odbornú spôsobilosť doložením príslušných dokumentov.

2.) Ak sa chystáte na území Slovenskej republiky vykonávať vysokokvalifikované zamestnanie, na výkon ktorého sa vyžaduje vyššia odborná kvalifikácia preukázaná dokladom o vysokoškolskom vzdelaní, musíte požiadať o udelenie prechodného pobytu, tzv. „modrá karta“.

K žiadosti doložíte okrem iného:

- pracovnú zmluvu alebo prísľub na zamestnanie (akceptuje sa len predpísaný formát prísľubu na zamestnanie),
- doklad potvrdzujúci príslušnú vyššiu odbornú kvalifikáciu na výkon zamestnania, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, uvedenému v pracovnej zmluve alebo v písomnom prísľube zamestnávateľa. Rozhodnutie o uznaní dokladu o vysokoškolskom vzdelaní v prípade regulovaných povolání vydáva Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní.

Stredisko pre uznávanie dokladov: <https://www.minedu.sk/kontakty-a-strankove-hodiny/>.

3.) Ak sa chystáte v Slovenskej republike pracovať za účelom sezónnej práce, musíte mať:

- povolenie na sezónne zamestnanie, ak toto zamestnanie má trvať menej ako 90 dní, alebo,

- udelený prechodný pobyt na účel sezónneho zamestnania, ak toto zamestnanie má trvať viac ako 90 dní, ale najviac 180 dní (postup obdobne ako v bode 1)

O udelenie povolenia na zamestnanie môžete požiadať úrad práce, v územnom obvode ktorého budete vykonávať prácu na predpísanom formulári. Žiadosť môže podať aj budúci zamestnávateľ. K žiadosti doložíte okrem iného:

- kópiu pracovnej zmluvy/prísľubu na zamestnanie a úradne overený doklad o najvyššom ukončenom vzdelaní, v úradnom preklade do slovenského jazyka.

4.) Ak vás do Slovenskej republiky na výkon práce vyšle váš zamestnávateľ so sídlom v Bosne a Hercegovine, budete potrebovať:

- povolenie na zamestnanie (ak toto vyslanie bude trvať menej ako 90 dní) alebo
- povolenie na zamestnanie a udelený prechodný pobyt na účel zamestnania (ak toto vyslanie bude trvať dlhšie ako 90 dní).

Postup obdobne ako v bode 1 a 3.

Upozornenie: S platným povolením na zamestnanie a s udeleným prechodným pobytom na účel zamestnania môžete vykonávať len pracovnú činnosť v zmysle podmienok uvedených v povolení na zamestnanie, inak sa takéto zamestnanie bude považovať za porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov a povolenie na pobyt sa vám môže odňať.

5.) V akej situácii sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie (najčastejšie situácie):

- ak máte priznaný štatút zahraničného Slováka a máte prechodný pobyt na území Slovenskej republiky,
- ak vás vyšle zamestnávateľ z iného členského štátu EÚ/EHP,
- zákon o službách zamestnanosti v § 23a stanovuje aj ďalšie možnosti. Viac informácií na www.upsvar.sk – zamestnávateľ - zamestnávanie cudzincov.

V uvedených prípadoch začiatok a skončenie zamestnania/vyslania oznamuje zamestnávateľ/príjemca služby úradu práce na predpísanom formulári – informačná karta do 7 pracovných dní.

VYSLANIE ZAMESTNANCA PODĽA ZMLUVY MEDZI ČESKOSLOVENSKOU REPUBLIKOU A FEDERATÍVNOU ĽUDOVOU REPUBLIKOU JUHOŠLÁVIOU O SOCIÁLNOM POISTENÍ PLATNOU OD 1. DECEMBRA 1957

Ak vás na území Slovenskej republiky vyšle pracovať zamestnávateľ so sídlom na území Bosny a Hercegoviny, vzťahujú sa na vás právne predpisy Bosny a Hercegoviny tak, akoby ste zamestnanie vykonávali tam. O poistení na území Bosny a Hercegoviny predloží poistenec potvrdenie svojej poisťovne.

VYSLANIE ZAMESTNANCA PODĽA NARIADENIA EÚ Č. 883/2004 O KOORDINÁCIÍ SYSTÉMOV SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

Ak ste vyslaný z územia členského štátu EÚ, v ktorom máte riadny pobyt, na územie ďalšieho členského štátu, bude sa na vás vzťahovať nariadenie EÚ č. 883/2004.

Príklad: Štátny občan Bosny a Hercegoviny má riadny pobyt v Maďarsku a je tam zamestnaný. Následne je svojím maďarským zamestnávateľom vyslaný na územie Slovenskej republiky. V takomto prípade mu vydá maďarská príslušná inštitúcia, u ktorej je poistený, prenosný dokument A1, ktorý potvrdzuje príslušnosť k maďarským právnym predpisom.

Na účely tohto vyslania musíte mať vydaný dokument A1, ktorý vydáva inštitúcia členského štátu EÚ, z ktorého ste vyslaný. Toto tlačivo potvrdzuje, že zamestnanec je sociálne poistený v štáte vyslania a ním sa zamestnanec preukazuje.

ZAMESTNÁVANIE OBČANOV BOSNY A HERCEGOVINY AGENTÚRAMI NA SPROSTREDKOVANIE ZAMESTNANIA ALEBO AGENTÚRAMI DOČASNÉHO ZAMESTNÁVANIA

Ak vás do Slovenskej republiky vyšle pracovať agentúra na sprostredkovanie zamestnania alebo agentúra dočasného zamestnávania, musíte pracovať za minimálne takých podmienok, za akých pracujú riadni (kmeňoví) zamestnanci u daného zamestnávateľa. Týka sa to napr. pracovného času, odpočinku, dovolenky či mzdových podmienok.

Povinnosti zamestnávateľov ohľadom ubytovania, prepravy a stravovania zamestnancov vyslaných dočasne z Bosny a Hercegoviny na územie Slovenskej republiky sa riadia právnymi predpismi Bosny a Hercegoviny.

Od 1. mája 2018 sa v Slovenskej republike zavádza povinnosť slovenskému zamestnávateľovi, zabezpečiť ubytovanie pre zamestnanca, ktorý je vyslaný z Bosny a Hercegoviny alebo je vyslaný zo štátu EÚ/EHP.

NA ČO MÁM NÁROK, AK PRACUJEM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE?

PRACOVNÁ ZMLUVA PODĽA ZÁKONNÍKA PRÁCE

Ak uzatvárate pracovnú zmluvu s trvalým miestom výkonu práce na území Slovenskej republiky, odporúčame vám dohodnúť sa so zamestnávateľom na tom, aby vaša pracovná zmluva podliehala slovenskému právnemu poriadku.

Ak sa na tom so zamestnávateľom v pracovnej zmluve nedohodnete, aj tak sa na vás bude **vzťahovať väčšina ustanovení Zákonníka práce** Slovenskej republiky, medzi ktoré patrí najmä § 85, § 91, § 92, § 93, § 100 až § 117, § 118 až § 135 a § 152:

- **Pracovný čas**, ktorý je najviac 40 hodín týždenne (v priemere).
- **Prestávka v práci** - ak je pracovná zmena dlhšia ako šesť hodín, musí sa poskytnúť prestávka v trvaní 30 minút.
- **Nepretržitý denný odpočinok** je minimálne 12 po sebe nasledujúcich hodín v priebehu 24 hodín medzi koncom jednej a začiatkom druhej zmeny.
- **Nepretržitý odpočinok v týždni** je napr. raz za týždeň dva po sebe nasledujúce dni nepretržitého odpočinku, ktoré musia pripadať na sobotu a nedeľu alebo na nedeľu a pondelok.
- **Základná výmera dovolenky** je najmenej štyri týždne.
- **Minimálna mzda** v roku 2018 je 2,759 €/hod., resp. 480,- € mesačne.
- **Zamestnávateľ má povinnosť zabezpečiť stravovanie**, a prispievať na stravovanie (v sume najmenej 55 % ceny jedla, najviac však na každé jedlo do sumy 55 %).

SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE VRÁTANE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Zamestnanci a zamestnávateľia sú povinní prispievať na:

1. Sociálne poistenie, z ktorého sú hradené:

- a) **nemocenské poistenie** ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,
- b) **dôchodkové poistenie**, a to
 1. **starobné poistenie** ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
 2. **invalidné poistenie** ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia,
- c) **úrazové poistenie** ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania (platí len zamestnávateľ),
- d) **poistenie v nezamestnanosti** ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti. Dávka sa poskytuje najviac 6 mesiacov. Pri výpočte výšky dávky v nezamestnanosti sa postupuje podľa slovenských právnych predpisov.

Bližšie informácie sú uvedené na webovom sídle Sociálnej poisťovne (<http://www.socpoist.sk/medzinarodne-zmluvy/1550s>)

2. **Zdravotné poistenie**, z ktorého je hradená zdravotná starostlivosť, ambulantná starostlivosť, ústavná a lekárenská starostlivosť.

NA ČO SI DÁVAŤ POZOR?

Ak pracujete v Slovenskej republike, je dôležité, aby ste mali platnú pracovnú zmluvu a zamestnávateľ za vás hradil odvody na sociálne a zdravotné poistenie.

Ak pracujete bez pracovnej zmluvy a zamestnávateľ za vás nehradí odvody na poistenie, pracujete v Slovenskej republike nelegálne, teda protizákonne.

Za takúto prácu môže byť pokutovaný nielen váš zamestnávateľ, ale aj vy. Slovenské inšpekcie práce vám môžu za tento priestupok uložiť pokutu do výšky 331 eur.

NA KOHO SA MÔŽEM OBRÁTIŤ, AK POTREBUJEM POMOC?

Ak máte pocit, že váš zamestnávateľ nedodržiava povinnosti, ktoré mu vyplývajú z vašej pracovnej zmluvy alebo pracovnej legislatívy, môžete podať podnet na slovenskú inšpekciu práce. (Národný inšpektorát práce; www.safework.gov.sk)

Obrátiť sa môžete aj na odborovú organizáciu v podniku, kde pracujete, alebo na príslušný okresný súd.

Užitočné linky:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Sociálna poisťovňa Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Všeobecná zdravotná poisťovňa Dôvera Union Národný inšpektorát práce Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Sarajeve Veľvyslanectvo Bosny a Hercegoviny v Prahe	www.employment.gov.sk www.socpoist.sk www.upsvar.sk www.vszp.sk www.dovera.sk www.union.sk www.safework.gov.sk www.mzv.sk/sarajevo www.mvp.gov.ba
--	--

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, stav k januáru 2018